

N:o 87.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 7 maj 1898.

— — — — — Andra Kammaren den 7 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af väckta motioner
om skärpt lagstiftning mot ocker.*

(Lagutskottets utlåtande n:r 62.)

Till Konungen.

Vid innevarande riksdag har af enskilda motionärer väckts förslag om skärpt lagstiftning emot ocker. Härvid har anförts, att genom tilldragelser, särskildt under senare tider, hvilka ådagalagt, att ockerhandteringen inom landet och framför allt i hufvudstaden bedrifves i icke ringa omfattning, uppmärksamheten blifvit rigtad på en lucka i vår lagstiftning, hvilken det borde ligga statsmagterna om hjertat att snarast möjligt söka fylla. Motionärerna hafva emellertid förutsatt, att staten icke bör genom bestämmelser om ett räntemaximum, utöfver hvad härom finnes i vår nu gällande lagstiftning stadgadt, ingripa i regleringen af penningens marknadspris, utan, under hänvisning till tyska strafflagens bestämmelser om straff för ocker och dermed sammanhängande föreskrifter, uttalat den åsigt, att man borde välja andra utvägar än den ofvannämnda till det ondas stälfjänd. Man har visserligen icke förbisett de svårigheter, som möta för en effektiv tillämpning af lagbestämmelser sådana

som de ifrågasatta, men man har framhållit, att, om det också vore sant, att en dylik lag lätt skulle kunna kringgås eller gäckas — hvilket nog skulle komma att möta större svårigheter än mången förmenade — redan det, att procenterihandteringen blefve af lagen brännmärkt såsom brottslig, vore ett godt, som icke skulle förblifva utan verkan på den icke ringa del af allmänheten, hvars rättsmedvetande i många fall behöfde stödet af yttre auktoritet för att komma till en bestämd uppfattning, eller på en och annan af dem, som för egen del icke skulle hafva något emot att egna sig åt ockerhandteringen, om de derigenom icke utsatte sig för straff, men som skulle känna det mindre behagligt att veta sig ständigt hotade af ett sådant.

Riksdagen är ense med motionärerna om behovet af skärpta lagbestämmelser emot ocker, då erfarenheten nogsamnt visat, att den nuvarande lagstiftningen — endast innefattande förbud mot betingande af allt för hög ränta — ej förmår att på ett närmelsevis tillfredsställande sätt förebygga drifvande af procentarnes skamliga handtering. Visserligen står det klart för Riksdagen, att högst väsentliga svårigheter äro förenade med uppgiften att utfinna en verkligt effektiv strafflagstiftning mot ocker, och att det näppeligen kan ens tänkas, att man på denna väg skall kunna träffa alla fall, då ocker i verkligheten föreligger, men Riksdagen håller ändock före, att afsevärda fördelar skulle af en förändrad lagstiftning uti ifrågavarande hänseende kunna vinnas. Såsom ofvan sägs, har en bestämmelse om straff mot ocker betydelse redan så till vida, att sjelfva förfarandet derigenom än kraftigare än nu är fallet brännmärkes i den allmänna opinionen; och dessutom lär det ej möta oöfverstigliga hinder att i åtskilliga fall kunna befordra den brottslige ockraren till straff. För sådant ändamål erfordras dock att bringa lagstiftningens bestämmelser om hvad som rätteligen är att räkna såsom ocker i större öfverensstämmelse med hvad allmänna meningen anser såsom sådant, att sålunda ej binda sagda begrepp vid vissa formella förutsättningar, som med större eller mindre lätthet kunna kringgås, utan fastmera göra det möjligt för den lagskipande myndigheten att till ocker hänföra allt, som rätteligen dit hör. Den tyska lagens bestämmelser i ämnet synas härutinnan lämpligen kunna tjena till ledning. Uti den omständigheten, att vid försträkningsaftal försträkningsgifvaren begagnar sig af annans nödställda belägenhet, lättsinne eller oerfarenhet på sådant sätt, att

försträckningsgifvarens prestation jemte den risk han löper ej står i rimligt förhållande till de fördelar, han sig betingar, ligger, enligt Riksdagens förmenande, det för ocker karakteristiska.

Riksdagen får alltså anhålla, det tacktes Eders Kongl. Maj:t låta utreda, huruledes genom förändrad lagstiftning ocker lämpligast må förhindras, samt för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill den verkställda utredningen kan gifva anledning.

Stockholm den 7 maj 1898.

Med undersätlig vörndnad.